Nr. 70 — 1867

Gazeta Przemysłowa.

Kraków — Illustrowany organ przemysłu, rękodzielnictwa, gospodarstwa i handlu krajowego. — Rok II.

Wydawany przez Walerego Kołodziejskiego inżyniera cywilnego w Krakowie.

Przedpłata z przesyłką { na rok wynosi w Państwie austr. 6 Zł. na pół roku 3 w. a. / „ w Królestwie pruskiém 5 Tal. „ „ 2½ Tal.
Prenumerata w Królestwie Polskiem wynosi półrocznie 2 Rsr. 90½ kop. którą przyjmują wszystkie urzęda pocztowe Królestwa Polskiego.

Wychodzi w Sobotę.

Przedpłatę przyjmuje Biuro Redakcyi, Ulica Szewska Ner 230.
Ogłoszenia (inseraty) techniczno-przemysłowe przyjmuje za opłatą od wiersza drobnego (Petit) za każdorazowe umieszczenie po 15 kr. w. a. z doliczeniem opłaty stęplowéj 30 kr. w. a. Redakcja i zarządca drukarni c. k. Uniwersytetu Jagiellońskiego.

☞ ***Od Redakcji.*** Z początkiem Lipca rozpoczyna się II. półrocze II. roku Gazety Przemysłowej. Prenumeratę nadesłać można całoroczną od 1 Stycznia w ilości 6 złr. w. a. lub półroczną od 1 Lipca w ilości 3 złr. w. a. Roczniki z roku 1866 są jeszcze do nabycia za nadesłaniem do Redakcji 5 złr. w. a., jako téż 1sze lub 2gie półrocze za 2 złr. 50 kr. w. a.

Aby Szan. Czytelników zapoznać z najnowszemi wynalazkami i ulepszeniami na polu przemysłowém poczynionemi, Gazeta Przemysłowa podawać będzie **sprawozdania z wystawy Paryskiej.** W tym celu umyślnie udaje się kosztem Redakcji Gazety Przem. zdolny inżynier do Paryża, zkąd oryginalne sprawozdania z oddziału przemysłowego do Gazety Przem. nadsyłać będzie.

Broszura L. Lindesa o **Zużytkowaniu rzék, stawów, bagien, jezior i dołów torfowych na chów ryb, raków i pijawek** jest do nabycia za cenę 50 kr. w. a. w biurze Redakcji, jako téż w księgarniach J. Milikowskiego we Lwowie, Tarnowie i Stanisławowie, K. Wilda we Lwowie i Samborze, Jana Rosenheima w Brodach, Fr. Csillika w Tarnopolu i Karola Pollaka w Sanoku.

Przenośny młynek i śrótownik.

Obok załączony rysunek przedstawia nowy młynek i śrótownik z fabryki Götjes, Bergman et Comp. w Reudnitz pod Lipskiem.

Młynek ten, którego działalność próby stwierdziły, zbudowany o jednym ganku, kosztuje z jedną parą niemieckich kamieni o 36" średnicy 475 tal., z parą niemieckich kamieni o 42" średnicy 550 tal. a z kamieniami 48" średnicy kosztuje 625 tal. Może on być także urządzony na dwa ganki i z cylindrem pytlowym, a wtedy łącznie z parą kamieni niemieckich i drugą francuskich kosztuje 1000 tal. Ostatnia konstrukcja przedstawia tę korzyść, iż na kamieniach francuskich zboże się śrótuje, a niemieckie wraz z cylindrem pytlowym używają się do wyrobu najpiękniejszej mąki.

Konstrukcja młynka tego jest bardzo pojedyncza i z rysunku widoczna. Młynek spoczywa na silnej podstawie dębowej, a przewóz jego jest bardzo łatwy. Obsługa przy nim jest bardzo prosta i każdy ją potrafi.

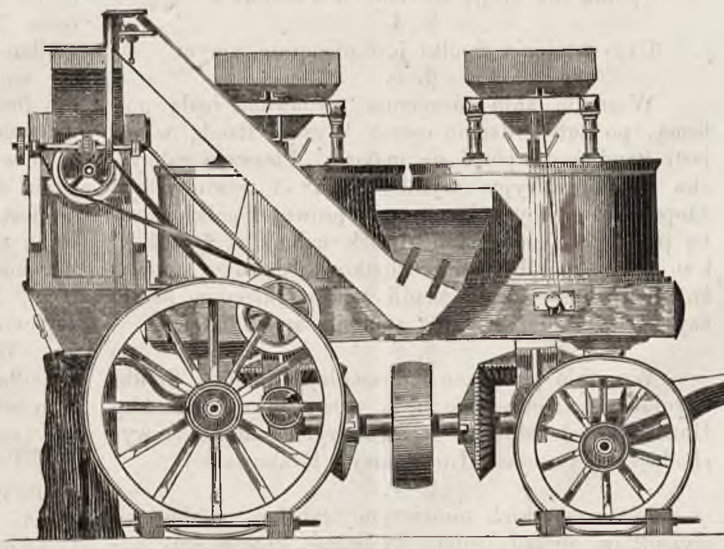
Młynek przedstawiony na rysunku zaleca się szczególniej dla mieszkańców okolic bezwodnych, jako téż właścicieli posiadłości oddalonych od młynów i dróg komunikacyjnych; jak również gminy mogłyby się z sobą łączyć do wspólnego zakupna i używania młynków tego rodzaju, zwłaszcza w okolicach pozbawionych młynów, a skorzystają przez to wiele na czasie i płacy za mlewo.

Młynek z jednym gankiem porusza się za pomocą kieratu, zaś o dwóch gankach najlepiej parą lub wodą.

Claytona młynek owocowy do wyrabiania jabłecznika.

Przy wyrabianiu jabłecznika rozgniatają zwykle jabłka między żłobkowanemi walcami, przyczém otrzymuje się często duże kawałki jabłek, przez co traci się wiele na materjale i mało jabłecznika się otrzymuje.

Młynek przedstawiony na rysunku na drugiej stronie, nie rozgniata jabłek, lecz je szatkuje, co

Przenośny młynek i śrótownik.

jest daleko korzystniejsze przy wyrabianiu jabłecznika.

Skład machinki tej jest następujący: W cylindrze A umieszczone są noże B, które za pomocą tarczy rzemiennej C w szybki obrót wprowadzone zostają. Skrzynka D, na rysunku podniesiona dla okazania cylindra, podsuwa jabłka do cylindra, gdzie się te szatkują. Plasterki szatkowane opadają w podstawioną u dołu skrzynię, poczém zwykłym sposobem poddają się gnieceniu.

W połączeniu z tą machiną jest przenośna prasa, by ją można użyć i do innych celów. Machinka odpowiada zupełnie swemu przeznaczeniu, jest silnie zbudowaną, pracuje szybko i z zupełną dokładnością.

PIWOWARSTWO
pod względem przemysłowym.

Wielki rozwój piwowarstwa w ostatnich latach przemawia najlepiej za korzyścią tego przedsiębiorstwa, a dobrze urządzone browary należą do tych zakładów przemysłowych, które w teraźniejszości dobrze się opłacają, a na przyszłość korzystne widoki obiecują.

Pomiędzy wszystkiemi gałęziami przemysłu i handlu piwowarstwo najmniej podlega wpływowi stosunków chwilowych. Gdy wszystkie inne przedsiębiorstwa cierpią wiele od stagnacji handlowej, kryzys finansowej i zaburzeń politycznych, na piwowarstwo okoliczności te nie wpływają wcale; piwo a szczególniej dobre piwo znajdzie zawsze odbyt; ofiarowanie kredytu i straty z tém połączone nie mają również miejsca w piwowarstwie. Przedsiębiorstwo z natury swej już rentujące się, niezawisłe od mody, ani od innych okoliczności daje najlepszą rękojmię dla bezpiecznego i zyskownego umieszczenia kapitału.

Konsumcja piwa wzrasta ciągle, gdyż taniość jego zastępuje coraz więcej szkodliwe zdrowiu używanie wódki u ludu, jak również dla swego przyjemnego smaku i pożywnych przymiotów rozpowszechnia się coraz bardziej.

Aby jednak nadzwyczajne korzyści z piwowarstwa uzyskać można, jest koniecznem zakładanie browarów, ile możności w największych rozmiarach; doświadczenie nauczyło, iż zysk z bro-

warów rośnie w stosunku rozmiarów tychże, wielkie bowiem browary produkują piwo wiele taniej, gdyż przy nalaniu 100 wiader w porównaniu z 20 lub 30ma zyskuje się najmniej 20%, i tylko przy większym browarze może się opłacić utrzymanie zdolnego piwowara i reszty służby, jako też potrzebne przyrządy i pomocnicze machiny, co przy mniejszych względnie do wymaganego kapitału, jako też zupełnego spożytkowania aparatów i maszynerji jest prawie niepodobném.

Do wznoszenia jednak wielkich browarów potrzebne są znaczne kapitały, które rzadko się znajdują u pojedyńczych ludzi. Co jednak trudno jest zrobić pojedyńczemu, to się da łatwo przeprowadzić na drodze stowarzyszeń. Dla tego to już oddawna duch spekulacyjny za granicą zwrócił się ku zakładaniu stowarzyszeń akcyjnych wyrobu piwa, wszędzie piwowarstwo przechodzi z małego do wielkiego przemysłu; stowarzyszenia akcyjne a z niemi jednoczenie kapitałów coraz się bardziej rozszerza; a wszędzie gdzie przy takich spółkach przy założeniu lub fabrykacji wielkich błędów nie popełniono, otrzymują akcjonarjusze 10 do 24% rocznej dywidendy.

Wyrób piwa w Galicji jest pod każdym względem niedostatecznym i nieodpowiadający wymogom konsumcji. Przedewszystkiém mało jest dobrego piwa. Żadnego innego artykułu nie wzrosła konsumcja tyle w ostatnich latach co piwa, a chociaż i produkcja znacznie się podniosła, nie jest ona wcale wystarczającą. Pomimo wielkiej ilości piwa dochodzącej do nas z Czech i z Wiednia, często daje się czuć brak piwa; corocznie prawie wielkie browary nie są w stanie przygotować w właściwym czasie dostateczną ilość piwa leżakowego, by wszystkim żądaniom konsumcji zadosyćuczynić. Okoliczności te przemawiają dostatecznie za potrzebą browarów krajowych. Piwa wiedeńskie stanowią ważny artykuł wywozowy do Włoch, Francji, Turcji i Grecji, które to kraje nie produkując same piwa, zużywają go wiele, pomimo iż posiadają własne najlepsze wina. Czyż my jeżeli już nie wywozić piwa naszego zagranicę, nie możemy go mieć przynajmniej w dostatecznej ilości, by nie potrzebować sprowadzać go z obczyzny?

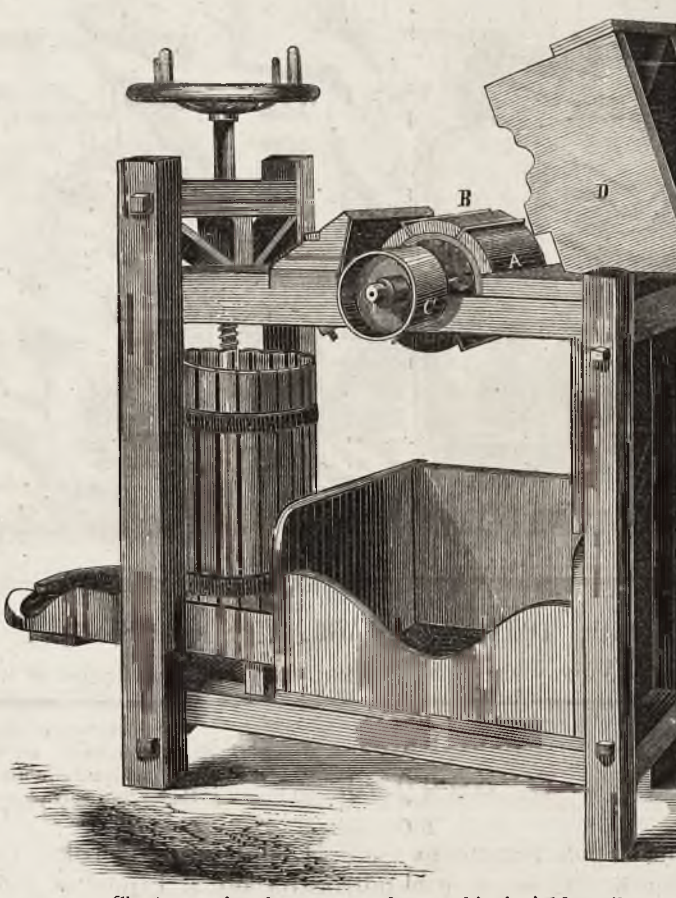
Równie i dla naszego gospodarstwa krajowego jest rzeczą ważną starać się o podniesienie tej gałęzi przemysłu; kraj nasz produkuje chmiel, który po niskich cenach zakupowany przez czeskich i bawarskich chmielarzy, następnie z tamtejszym zmieszany, ze znacznym zyskiem sprzedawany bywa naszym browarom. Przez urządzenie wielkich browarów opartych na dostatecznym kapitale obrotowym, nietylko zapobiegnie się tym niekorzystnym warunkom dla naszego gospodarstwa krajowego, lecz kraj nasz posiadający obficie ziemi stosownej pod uprawę chmielu, uzyska sposobność do korzystniejszego zbytu swego chmielu, a przez wzniesienie uprawy tego produktu uzyska obfite źródło do czerpania dochodów.

Dotychczas nasi uprawiacze chmielu są zmuszeni produkt swój sprzedawać właścicielom małych browarów, którzy często nie znając właściwych przymiotów dobrego chmielu, są zbytnie uprzedzonymi z góry o pierwszeństwie chmielu zagranicznego, i dlatego krajowego albo wcale nie kupują, albo niechętnie po bardzo niskich cenach, a przez to ułatwiają zagranicznym spekulantom nabywanie tanio krajowego chmielu i odprzedawanie takowego jako zagranicznego z niezmiernym zyskiem browarom krajowym.

Poznajmy raz w czém leży nasze właściwe dobro, uczmy się od naszych sąsiadów, którzy pod względem przemysłowym i handlowym o wiele nas wyprzedzili; uznajmy co jest u nich dobrego, a uznane starajmy się z całą pilnością i wytrwałością przeprowadzić u siebie, aby cały zysk z płodów krajowych także w kraju zostawał. Warunki do tego leżą przed nami, potrzeba tylko wspierania się wzajemnego, łączenia materjalnego i duchowego.

Podajemy poniżej Statuta zawięzującej się Pierwszej Galicyjskiej Spółki akcyjnej wyrobu piwa.

Statuta te w skutek podania W. Szancera właściciela młynów parowych w Tarnowie i Stanisławowie i W. Kołodziejskiego Inżyniera cywilnego uzyskały już Sankcję Najwyższą. Subskrypcją na akcje przyjmuje Filia Banku Anglo-austryjackiego we Lwowie i Izba handlowa w Krakowie, pragnący więc wziąść w niej udział, raczą się tam zgłosić z deklaracją ilości akcji, jaką pragną nabyć, składając 5% t. j. 50 złr. w. a. od jednej akcji, jako zaliczkę. Termin składania deklaracji ustanowiony został na koniec Czerwca r. b., w którymto czasie rezultat subskrypcji ogłoszonym będzie.

Claytona młynek owocowy do wyrabiania jabłecznika.

STATUT
pierwszej galicyjskiej Spółki akcyjnej
WYROBU PIWA
W TARNOWIE.

Postanowienia ogólne.

§. 1.

Przedmiotem przedsiębiorstwa Spółki jest wyrabianie piwa, tudzież spieniężanie tegoż wraz z produktami ubocznemi w drodze handlu. Pierwszém zadaniem Spółki będzie wystawienie browaru dostarczającego 100,000 w przybliżeniu wiader piwa rocznie, w mieście Tarnowie lub jego okolicy, stosownie do dogodności obrać się mającego na to miejsca i jakości gruntu pod budowę.

§. 2.

Spółka używa firmy: „Pierwsza galicyjska Spółka akcyjna wyrobu piwa."

§. 3.

Spółka ma swoją siedzibę w Tarnowie.

§. 4.

Czas istnienia Spółki jest nieograniczonym.

§. 5.

Wszelkie akta pismienne wydawane będą pod firmą, po zatwierdzeniu przez Wysoki Rząd, w rejestr handlowy wpisać się mającą: „Pierwsza galicyjska Spółka akcyjna wyrobu piwa" i powinny być zaopatrzone, żeby zobowiązania prawne Spółki za sobą pociągały, podpisami dwóch członków Dyrekcji; i to w ten sposób, żeby członkowie do tego upoważnieni, podpisy swoje kładli pod wyrażeniem firmy, czy to wypisanej, czy też stampilą wyciśniętej.

§. 6.

Wszelkie publiczne ogłoszenia w imieniu Spółki czynione, zamieszczane będą w urzędowej cesarskiej Gazecie Wiedeńskiej i w urzędowych natenczas wychodzących gazetach Lwowskiej i Krakowskiej.

§. 7.

Dla wszystkich niniejszym Statutem nieobjętych wypadków służyć będzie za normę powszechny kodeks handlowy z dnia 17 Grudnia 1862 r. Nr. 97 Dziennika praw.

Fundusz Spółki i stosunki prawne Akcjonarjuszów.

§. 8.

Imienna wysokość funduszu zakładowego wynosi Milion złotych reńskich walutą austrjacką, rozłożonych na 1000 sztuk akcji po 1000 złotych reńskich.

Po uzyskaniu zatwierdzenia rządowego ogłosi się Spółka jako prawnie istniejąca, jak tylko zapisanie się na 250 sztuk akcji nastąpi; i postara się następnie o wpisanie jej w rejestr handlowy. Akcje opiewają na okaziciela.

§. 9.

Akcje nie mogą być podzielone na udziały akcyjne. Pomnożenie liczby akcji może tylko za zezwoleniem Wysokiego Rządu, przez Walne Zgromadzenie uzyskaném, następywać.

§. 10.

Wszystkie akcje będą zaopatrzone podpisami Dyrekcji, pieczęcią Spółki, liczbą bieżącą akcji, liczbą i kartą księgi akcyjnej, nareszcie wizą buchaltera i kasjera.

§. 11.

Samo już posiadanie akcji pociąga za sobą obowiązek poddania się Statutowi. Każda akcja nadaje prawo do stosunkowego udziału w majątku Spółki i czystym zysku z przedsiębiorstwa, o ile takowy według Statutu przeznaczonym jest do podziału pomiędzy akcjonarjuszów.

Akcjonarjusz każdy odpowiada tylko swoim kapitałem akcyjnym, i nie może być do jakiejkolwiek innej odpowiedzialności pociąganym.

§. 12.

Każdy akcjonarjusz przez samo już przystąpienie do Spółki zrzeka się prawa nabywania dla akcji swojej lub dywidend, czy to w całości, czy też częściowo praw hipotecznych lub jakichkolwiek innych środków ubezpieczenia przeciwko Spółce.

§. 13.

Po zejściu akcjonarjusza obowiązani będą jego spadkobiercy i pretendenci do spadku do wskazania z pośród siebie Dyrekcji osoby, któraby ich aż do przyznania spadku zastępowała.

§. 14.

O akcjach zaginionych należy bezzwłocznie donosić Dyrekcji w celu wstrzymania wypłaty dywidend, a rzeczą będzie właściciela akcji zaginionej postarać się o umorzenie takowej na drodze prawa.

Walne Zgromadzenie.

§. 15.

Prawa przysłużające akcjonarjuszom w interesach Spółki z rozporządzenia ustawy i tego Statutu, wykonywa ogół akcjonarjuszów na Zgromadzeniu walném.

Prawo głosowania na Zgromadzeniu walném służy każdemu z akcjonarjuszów. Każda akcja nadaje posiadaczowi prawo do jednego głosu.

Posiadacze akcji wykazują się przez składanie akcji przed Dyrekcją przynajmniej na dni 14 przed dniem oznaczonym na odbyć się mające zgromadzenia walne.

Nie będąc sam nawet akcjonarjuszem, może występywać jako pełnomocnik lub zastępca: ojciec za dzieci, opiekun za pupillów, kurator za kurandów, mąż za żonę, syn za rodziców, zięć za rodziców swej żony.

Więcej niż 30 głosów nie może nikt, nawet akcjonarjusz w swojej osobie łączyć lub zastępywać, ani w skutek posiadania akcji, ani też w skutek pełnomocnictwa.

§. 16.

Zwyczajne Zgromadzenie walne akcjonarjuszów odbywa się corocznie w Tarnowie w miesiącach Kwietniu albo Maju.

Dzień otwarcia zwyczajnego Zgromadzenia walnego Dyrekcja bliżej oznaczy i przynajmniej na miesiąc z góry w urzędowej cesarskiej Gazecie Wiedeńskiej i w wychodzących natenczas urzędowych gazetach krajowych Lwowskiej i Krakowskiej po trzykroć raz po razu ogłosi.

Dyrekcja albo Rada nadzorcza zwołuje nadzwyczajne Zgromadzenie walne akcjonarjuszów, jeżeli interes Spółki tego wymagać się zdaje, albo jeżeli z bilansu się okaże, że kapitał zakładowy o połowę się zmniejszył, albo gdy się domaga akcjonarjusz lub liczba akcjonarjuszów, których akcje razem wzięte, wyobrażają dziesiątą część kapitału zakładowego, a to w podaniu przez siebie podpisaném, przy wskazaniu celu i powodów. W tym przypadku obowiązana jest Dyrekcja do zwołania przynajmniej w przeciągu czterech tygodni, od chwili otrzymania podania, Zgromadzenia walnego nadzwyczajnego. W przedmiotach, których obrady w sposób powyżej wskazany zapowiedzianemi nie były, uchwały zapadać nie mogą. Wyjątek w tej mierze stanowi jedynie uchwała zapadła na wniosek uczyniony na Zgromadzeniu walném względem zwołania Zgromadzenia walnego nadzwyczajnego.

Projekta lub wnioski, które tylko przez akcjonarjuszów do głosowania upoważnionych czynione być mogą, powinny być, ażeby mogły być poddawane pod głosowanie Zgromadzenia walnego rocznego, przesyłane Dyrekcji na pismie przed końcem Lutego.

Dyrekcja Spółki obowiązaną jest do wymienienia w ogłoszeniu zwołującém walne Zgromadzenie tych wszystkich wniosków, które na Zgromadzeniu walném pod głosowanie poddane być mają.

Wnioski dotyczące manipulacji wewnętrznej Spółki stanowią stały przedmiot programu Zgromadzenia.

§. 17.

Walne Zgromadzenie otwiera Dyrektor generalny lub jego zastępca a względnie Rada nadzorcza.

Rada nadzorcza sprawdza legitymacje członków Zgromadzenia walnego, którzy się byli zgłosili, rozstrzyga możliwe przeszkody i sporządza spis akcjo-

narjuszów wylegitymowanych, jako też prawnych ich zastępców według głosów im przysłużających. Zgromadzenie walne obiera względną większością głosów przewodniczącego i protokólistę. W przypadku równości głosów stanowi los.

Przewodniczący oznacza porządek materji, które mają być pod obrady poddane, czuwa nad porządkiem obrad i kieruje obradami tudzież głosowaniem.

Uchwały Zgromadzenia walnego zapadają bezwzględną większością głosów, z wyjątkiem wypadków w §. 24 Statutu przewidzianych. Obrady Zgromadzenia walnego wpisane być mają w protokół, który ażeby był ważnym, powinien być podpisanym przez przewodniczącego, trzech członków wybranych z grona Zgromadzenia walnego i protokólistę.

§. 18.

Dyrekcja obowiązaną jest do przedkładania Zgromadzeniu walnemu, które corocznie regularnie odbywać się będzie, sprawozdania rocznego ze stanu i obrotu przedsiębiorstwa, inwentarza i bilansu z interesów upłynionego roku obrotowego.

Rok kalendarzowy jest zarazem rokiem obrotowym Spółki.

Zgromadzenie walne stanowi po wysłuchaniu sprawozdania Rady nadzorczej o bilansie rocznym przez nią sprawdzonym i o wnioskach téjże względem rozdziału zysku, o wysokości i terminie rozdzielić się mającej dywidendy, tudzież wydaje uchwały w sprawie wniosków w tej mierze czynionych.

§. 19.

Do stawiania wniosków i do obrad bez wydania uchwał, poprzedniego uwiadomienia nie potrzeba.

§. 20.

Zgromadzenie walne obiera zawsze na przeciąg trzechletniego urzędowania z grona akcjonarjuszów upoważnionych do głosowania:

a) Dyrekcję składającą się z trzech członków. Z tych urzęduje jeden członek jako przewodniczący albo jako tak zwany Dyrektor generalny, dwaj zaś inni jako jego zastępcy. Obieralnym jest tylko akcjonarjusz upoważniony do głosowania. Dyrektora generalnego wybierają wymienieni trzej członkowie Dyrekcji łącznie z członkami Rady nadzorczej i to podług głów. Akcjonarjusz wybrany na członka Dyrekcji nie może w ciągu swego urzędowania przyjąć posady Dyrektora w obcych przedsiębiorstwach spółkowych, czy to przemysłowych, czy handlowych, chyba za przyzwoleniem Zgromadzenia walnego. Akcjonarjusz, który zostając dotychczas w jakimkolwiek stosunku służbowym do Spółki, na członka Dyrekcji obranym zostanie, winien ustąpić z dotyczącej posady albo téż zrzec się przyjęcia wyboru na członka Dyrekcji.

b) Radę nadzorczą składającą się przynajmniej z pięciu członków. Członkami rady nadzorczej mogą być tylko akcjonarjusze uprawnieni do głosowania, z wyjątkiem tych, którzy udział mają w zawiadowaniu interesami Spółki, lub téż są spokrewnionymi w stopniu bliskim z członkami Dyrekcji.

Po upływie trzech lat ponawia się przewidziany w Statucie obiór całej Dyrekcji i Rady nadzorczej. Obrani członkowie Dyrekcji zgłoszeni będą zaraz po zamianowaniu dla wpisania w rejestr handlowy. Do zgłoszenia ma być dołączonym uwierzytelniony wyciąg z protokołu Zgromadzenia walnego, spisanego w sprawie wyborów.

§. 21.

Wybór i powołanie członków Dyrekcji i Rady nadzorczej mogą być w każdej chwili odwołane, a liczba członków w §. 20 oznaczona, według potrzeby w skutek uchwały Zgromadzenia walnego zwiększoną lub zmniejszoną być może. Wybrani mogą jednakowoż zrzec się wyboru.

§. 22.

Każdy akcjonarjusz posiadający przynajmniej 30 sztuk akcji, może także bez wyboru na Zgromadzeniu walném być członkiem Rady nadzorczej, jeżeli tego żąda.

§. 23.

Zgromadzenie walne stanowi za każdą razą czyli i w jakiej wysokości udzielane być mogą remuneracje oprócz trzem członkom Dyrekcji także zasłużonym urzędnikom Spółki.

§. 24.

Do powzięcia ważnej uchwały na Zgromadzeniu walném względem rozwiązania Spółki potrzebną jest obecność przynajmniej trzech czwartych części akcjonarjuszów upoważnionych do głosowania (łącznie z zastępcami według §. 15 Statutu dopuszczalnymi) i większość głosów bezwzględna, która jednakowoż przynajmniej dwie trzecie części kapitału zakładowego wyobrażać powinna.

Do uchwały ważnej na Zgromadzeniu walném:

a) co do zaciągania pożyczek hipotecznych;

b) co do rozszerzania lub ścieśniania zakresu Spółki;

c) co do zmian Statutu i wyjednywania na nie przyzwolenia rządowego, równie co do zmian w §. 21 bliżej określonych;

d) co do zmiany już zamkniętych rachunków przeznaczonych dla realności, budowl, machin i rekwizytów, potrzebną jest: Obecność przynajmniej połowy akcjonarjuszów, upoważnionych do głosowania (łącznie z zastępcami według §. 15 Statutu dopuszczonymi) i większość głosów bezwzględna, która jednakowoż przynajmniej trzy piąte części kapitału zakładowego wyobrażać powinna.

§. 25.

Dyrekcja przedkłada Zgromadzeniu walnemu zwyczajnemu akcjonarjuszów plan obrotów i preliminarz na bieżące drugie i najbliższe pierwsze półrocze, które muszą być przez Radę nadzorczą zbadane, a na Zgromadzeniu walném zatwierdzone.

Obrachunek roczny i diwidenda.

§. 26.

Z dniem 31 Grudnia Dyrekcja zamyka rachunek roczny, i sporządza łącznie z Radą nadzorczą w myśl przepisów art. 29, 30 i 31 kodeksu handlowego inwentarz z całego majątku Spółki i bilans stanu majątkowego.

Bilans wraz ze wszystkiemi przynależnemi rachunkami i dowodami, po sprawdzeniu go przez Radę nadzorczą, powinien być przedłożony Zgromadzeniu walnemu.

§. 27.

Przy zamknięciu rachunku rocznego i bilansu, po strąceniu kosztów utrzymania i obrotu w celu wykazania zysku lub straty z dochodów przedsiębiorstwa, należy odciągnąć:

a) odsetki od pożyczek i weksli;

b) potrącenia w procentach od wartości w odnośnym rachunku podanej:

$\frac{1}{4}$% od realności,

$\frac{3}{4}$% od budowli,

1% od machin i

2% od rekwizytów.

Pozostała dopiero w ten sposób nadwyżka stanowi czysty dochód Spółki.

Z niego przypada:

a) 4% dla Dyrekcji,

b) 12% na fundusz rezerwowy,

c) resztą zaś rozporządza Zgromadzenie walne podług przepisu §. 18.

Remuneracje dodatkowe w §. 23 wzmiankowane, które pomiędzy zasłużonych urzędników Spółki albo członków Dyrekcji rozdzielone być mają, wypłacane będą z funduszu rezerwowego; nie mogą one jednakowoż rocznie sumy 2000 złr. w. a. przenosić.

Jeżeli remuneracja przyznana Dyrekcji z 4% czystego dochodu się składająca nie dochodzi 4000 złr., to uzupełnioną będzie z funduszu rezerwowego, o ile zasoby jego na to zezwalają. Gdyby fundusze te nie wystarczyły na uzupełnienie remuneracji do 4000 złr., to brakująca suma będzie powziętą z czystego dochodu, mianowicie z reszty pod *c)* wspomnianej, a to przedewszystkiem. W przypadku, gdyby i ta nie wystarczyła, Dyrekcja nie będzie się już mogła upominać o brakującą kwotę.

§. 28.

Na rachunki realności, budynków, machin i rekwizytów przeznacza się połowa całkowitego majątku Spółki, druga połowa uważa się jako fundusz obrotowy.

Wszelkie przyszłe sprawiania i pomnażania albo powiększania tych czterech rachunków nie mogą żadną miarą być opędzane z dochodu ryczałtowego; ale powinny być opędzane:

a) albo z funduszu rezerwowego,

b) albo z wymienionych w §. 25 pod *a)* hipotecznych pożyczek, albo

c) z kapitału obrotowego przez uszczuplenie tegoż.

§. 29.

Fundusz rezerwowy służy:

a) na pokrycie wspomnianych w §§. 23 i 27 dodatkowych remuneracji dla zasłużonych członków Dyrekcji lub urzędników Spółki, ale rubryka ta nie może przechodzić rocznie sumy 2000 złr.;

b) na powiększenie rachunków realności, budynków, machin i rekwizytów;

c) na pokrycie niedoboru w remuneracji Dyrekcji jeżeli wyznaczone w tym celu według Statutu 4% czystego zysku nie dochodzą sumy 4000 złr. w. a.

Fundusz rezerwowy nie może nigdy przenosić sumy 100.000 złr., gdyby to jednak nastąpiło po uwzględnieniu postanowień w tym §fie pod *a) b) c)* przytoczonych, to nadwyżka takowa dopisaną będzie do dywidendy na wszystkich akcjonarjuszów przypadającej.

Dyrekcja.

§. 30.

Wszelkiemi czynnościami i sprawami Spółki, które nie są wyraźnie zastrzeżone dla Zgromadzenia walnego, zawiaduje i zarządza Dyrekcja w myśl §. 24 Statutu obrana, składająca się z Dyrektora generalnego i dwóch członków Dyrekcji.

Dyrekcja jest organem zastępującym Spółkę sądownie i pozasądownie, jest umocowaną do wszystkich interesów sądowych i pozasądowych, które ruch fabryczny z sobą przynosi, kieruje takowym, tudzież wszelkiemi jego gałęziami, obsadza i oddala urzędników fabrycznych i sługi, i wyznacza ich płace, zakłada składy, zajmuje się sprawianiem machin i materjału, sprzedażą wyrobów i stanowi cenę takowych. Do zakupna i sprzedaży realności jako téż do obciążania takowych, następnie do zawierania kontraktów dzierżawnych i rozwiązania takowych, jest Dyrekcja wtedy tylko umocowaną, jeżeli otrzyma osobne do tego upoważnienie od Zgromadzenia walnego (§. 24 i §. 31).

Dyrekcja obowiązaną jest natomiast do jak najsumienniejszego wypełniania wszelkich swoich obowiązków, do starania się tak o dokładne utrzymywanie potrzebnych ksiąg podług przepisów ustawy, jako téż o dokładne wykonywanie uchwał na walném Zgromadzeniu zapadłych, do surowego baczenia na podwładne sobie organa, i do skłaniania tychże do jak najściślejszego wypełniania obowiązków, jak nakoniec do dokładnej kontroli nad ustanowionemi składami i ajencjami.

§. 31.

Członkowie Dyrekcji nie są wprawdzie osobiście odpowiedzialnymi względem osób trzecich za zobowiązania Spółki z swoich czynności i aktów prawnych imieniem Spółki przedsiębranych; obowiązani są jednak względem Spółki do przestrzegania ograniczeń w Statucie, albo w skutek uchwał Zgromadzenia walnego zastrzeżonych i odpowiadają przy przekroczeniu tychże granic za szkodę z tąd wynikającą osobiście i solidarnie. Przeciw osobom trzecim ograniczenia Dyrekcji co do zastępowania Spółki nie mają skutku prawnego.

§. 32.

Uchwały Dyrekcji zapadają większością głosów członków pod przewodnictwem Dyrektora generalnego. Uchwały ważniejsze powinny być zaciągane do protokołu obrad.

§. 33.

Ogłoszenia wychodzące od Dyrekcji i Rady nadzorczej mają być w sposób §. 6 oznaczony, w stosownych odstępach czasu publikowane.

§. 34.

Z zapewnionych w §. 27 pod *a)* za czynności Dyrekcji odsetek 4% z czystego dochodu albo z sumy 4000 złr. w. a. stosownie do §. 27 przypadającej, albo przypadkowo jeszcze mniejszej dostaje Dyrektor generalny połowę, a inni dwaj członkowie Dyrekcji drugą połowę. Oprócz tego wszystkie koszta podróży z Tarnowa w okręgu nie więcej jak pięciu mil przedsiębranych, będą Dyrekcji wynagradzane ryczałtowo, inne zaś podróże i wydatki w interesie Spółki wynagradzane będą osobno.

Rada nadzorcza.

§. 35.

Rada nadzorcza według §. 20 *b)* powołana, jest upoważnioną i obowiązaną do czuwania nad sprawowaniem interesów Spółki we wszystkich gałęziach Zarządu; może się przekonywać o toku interesów Spółki, przezierać każdego czasu jej księgi i pisma, i badać stan kasy spółkowej.

Powinna być obecną przy sporządzaniu rocznych inwentarzy, przekonywać się o rzetelności takowych, roztrząsać rachunki roczne, bilanse, wnioski o rozdział zysku i preliminarzo, i o tém rok w rok zdawać sprawę Zgromadzeniu walnemu. Rada nadzorcza jest także upoważnioną i obowiązaną do zwoływania Zgromadzeń walnych nadzwyczajnych, jeśli tego dobro Spółki wymaga.

Uchwały Rady nadzorczej zapadają większością głosów. Rada nadzorcza obowiązaną jest do donoszenia Dyrekcji o wszelkich szkodach lub usterkach, które tylko spostrzeże, i do zwoływania Zgromadzenia walnego, gdyby ta ich nie uwzględniła. Za czas i pracę strawione nad interesami Spółki, nie mają członkowie Rady nadzorczej żadnego prawa do remuneracji, jednakowoż powinny im być zwrócone wszelkie koszta podróży w interesach Spółki przedsiębranych.

Rozwiązanie Spółki i likwidacja.

§. 36.

Spółka akcyjna może być rozwiązana:

1. W skutek uchwały akcjonarjuszów zapadłej na Zgromadzeniu walném, notarjalnie albo sądownie poświadczonej.

Wniosek takowy o rozwiązanie Spółki akcyjnej i przeprowadzenie likwidacji, powinien wychodzić od Dyrekcji, albo od akcjonarjuszów przedstawiających jedną trzecią część funduszu ogólnego Spółki, i powinien być zapowiedzianym jako przedmiot obrad na trzy miesiące przed Zgromadzeniem walném w sposób w §. 6 oznaczony. Wniosek o rozwiązanie Spółki może być w szczególności postawionym przez każdego członka Spółki, jeśli wyniki wykazów o stanie interesów przez trzy lata stratę wykazują.

2. W skutek rozporządzenia Rządu krajowego wydanego na doniesienie Zarządu w sposób ustawą przepisany uczynione, że według ostatniego bilansu kapitał zakładowy o połowę się zmniejszył.

3. W skutek otwarcia konkursu na doniesienie obowiązkowe w myśl art. 240 kodeksu handlowego przez Dyrekcję uczynione, że majątek Spółki na pokrycie długów już nie wystarcza.

§. 37.

Jeżeli rozwiązanie Spółki nie jest następstwem otwartego konkursu, zgłosi je Dyrekcja dla wpisania w rejestr handlowy, a oprócz tego będzie one ogłoszone w trzech różnych razach w sposób w §. 6 wskazany. W ogłoszeniu tém będą zarazem wezwani wierzyciele, aby się do Spółki w stosownym czasie zgłaszali.

§. 38.

W przypadku rozwiązania Spółki akcyjnej wybierze Zgromadzenie walne Komisję likwidacyjną z siedmiu członków się składającą, której członkowie powinni być podani Sądowi handlowemu w celu wpisania ich w rejestr handlowy według przepisu art. 135 kodeksu handlowego.

Likwidatorowie przystępują według przepisów prawa handlowego (art. 133 aż do 145) do likwidacji całkowitego majątku Spółki. Obowiązkiem ich jest zakończenie interesów bieżących, dopełnienie zobowiązań Spółki rozwiązanej, ściągnięcie jej należytości i spieniężenie jej majątku.

Sprzedaż jednakowoż nieruchomości nie może być przez likwidatorów inaczej, jak tylko w drodze publicznej licytacji uskutecznioną.

§. 39.

Dopiero po zaspokojeniu długów Spółki i opędzeniu kosztów likwidacyjnych, może reszta majątku być rozdzieloną pomiędzy akcjonarjuszów w stosunku ich akcji. Rozdział ten jednakowoż nie może prędzej nastąpić, jak po upływie roku, licząc od dnia, w którym ogłoszenie o rozwiązaniu Spółki w sposób §. 6 przepisany, uskutecznionem zostało.

Spory.

§. 40.

Spory powstałe w interesach Spółki bądź to pomiędzy Dyrekcją, Radą nadzorczą i akcjonarjuszami, bądź to pomiędzy tymi a urzędnikami i sługami Spółki, jeżeli w łonie Spółki nie mogą być załatwione, wytaczane będą w drodze sądowej.

Rozporządzenia przechodnie.

§. 41.

Założyciele Spółki przedłożą pierwszemu Zgromadzeniu walnemu akcjonarjuszów szczegółowe plany budowy i kosztorys browaru na 100.000 wiader piwa rocznego wyrobu, przedstawią miejsca najstosowniejsze pod budowę, przedłożą szczegółowy plan obrotu i obliczenie prawdopodobnego dochodu oparte na doświadczeniach i połączone z ścisłem uwzględnieniem wszelkich stosunków.

§. 42.

Po uzyskaniu rządowego zatwierdzenia tego Statutu, ogłoszą założyciele domy handlowe, które zapisywania się (subskrypcje) na akcje przyjmować będą i zwołają po zapisaniu się na 250 przynajmniej sztuk akcji pierwsze Zgromadzenie walne, które będzie miało oznaczyć, do jakiego czasu i w których miejscach późniejsze zapisywanie się na akcje przyjmowane będą, a zarazem sposoby, pod któremi to będzie mogło nastąpić.

§. 43.

Pierwsze Zgromadzenie walne rozstrzygnie o wyborze miejsca pod budowlę, o przedłożonych planach budowy i kosztorysach, obierze członków Dyrekcji i Rady nadzorczej, postanowi w jaki sposób i przez kogo budowa będzie miała być wykonaną i w jakim przeciągu czasu trzeba ją będzie wykończyć.

§. 44.

Wydanie akcji nastąpi dopiero po uiszczeniu całkowitej nominalnej sumy akcji. Na częściowe upłaty będą wydawane tymczasem przez Dyrekcję pokwitowania, a sumy upłacane przypisywane będą w księdze akcyjnej.

§. 45.

Zapisujący się na akcję odpowiada bezwarunkowo za uiszczenie czterdziestu od sta imiennej kwoty akcyjnej. Jeżeli zapisujący się na akcję przy ratach późniejszych pomimo trzechkrotnego wezwania przez Dyrekcję w przeciągu kwartału z dalszej upłaty się nie wywiąże, uznanym zostaje za utracającego prawo z zapisania się na akcję wynikłe; Spółka pozbędzie się tej akcji, a kwota w ten sposób uzyskana, zwróconą będzie po odtrąceniu 20% na korzyść Spółki temu, który pierwotnie na akcję się był zapisał.

§. 46.

Wpłaty wnoszone będą do kasy na pierwszém Zgromadzeniu walném, ustanowionej za pokwitowaniem Dyrektora naczelnego i drugich dwóch członków Dyrekcji i za kontrol-wizą kasjera i buchaltera Spółki i to w sposób następujący:

40% sumy imiennej kwoty akcji po urządzeniu się Spółki i po wpisaniu jej w rejestr handlowy najdalej w przeciągu miesiąca;

20% w trzy miesiące po pierwszej wkładce;

20% w sześć miesięcy po pierwszej wkładce;

20% w dziewięć miesięcy po pierwszej wkładce.

Do wkładek spóźnionych doliczane będą procenta zwłoki po 6%.

§. 47.

Pierwsze obliczenie i rozdzielenie dywidendy nastąpi dopiéro w rok po otwarciu przedsiębiorstwa, a względnie po wprowadzeniu w ruch browaru pierwszej galicyjskiej Spółki akcyjnej wyrobu piwa, aż do tej chwili akcjonarjusze nie będą pobierać żadnych odsetek.

W jaki sposób akcje później spłacone uczestniczyć będą w podziale zysków, oznaczy pierwsze Zgromadzenie walne akcjonarjuszów.

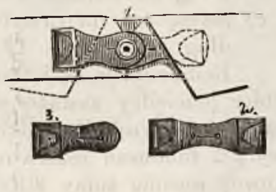
§. 48.

Pierwsze walne Zgromadzenie orzeknie także, czy wszystkie siły kapitału zakładowego będą miały być spotrzebowane na zakład w Tarnowie, czyli też będzie trzeba mieć także wzgląd na stawianie browarów filialnych po innych miastach i miejscash.

ROZMAITOŚCI.

— **Nowy sposób utwierdzania kołnierzyków.** Każde ulepszenie choćby najdrobniejsze w rzeczach przeznaczonych do użytku codziennego jest bardzo pożądane i zawsze życzliwie witane bywa.

Dla wielu osób szczególnie nerwowych zwykły sposób utwierdzania kołnierzyka sprawia wielką nieprzyjemność, bo chociaż kołnierz jest należycie długi, to uczucie spinania go albo za mocnego przylegania jest nieznośne.

Przy kołnierzykach papierowych zwykle teraz w Ameryce używanych nie przytrafia się to wprawdzie, ale często końce ich od zapinania szarpią się, ponieważ materjał, z którego są robione, nie dosyć jest ciągłym, a przez co dla noszących je są niedogodne. Wszystkich tych niedogodności unika się, dając im elastyczne utwierdzenie, przedstawione na rysunku a wzięte z amerykańskiego dziennika *Scientific American*. Wstążeczka gumiana *A* opatrzona jest na końcu haczykiem metalowym, który zakłada się w dziurki, znajdujące się na końcu każdego kołnierza.

Wstążeczki te mają dziurki na guziki, które w zwyczajny sposób na guziki zakładają się. *Fig. 2* pokazuje prostą wstążeczkę z dwoma końcami, mającą tylko jedną dziurkę na guzik, w tym przypadku musi haczyk z jednej strony kołnierza być wyjęty, zanim tenże się zdejmie.

Sposób ten utwierdzania kołnierza daleko jest wygodniejszym i korzystniejszym jak dotychczas używany, pominąwszy, że fabrykanci kołnierzyków wiele pracy i płótna tym sposobem oszczędzić sobie mogą. Wynalazek ten patentowany w Ameryce jest dowodem, że i takie małe wynalazki opłacają się, gdy są wykonywane z wytrwałością i zmysłem kupieckim.

— **Podstawka Lamba.** Gospodynie nasze troszczą się nieraz jakby zabezpieczyć w porze letniej potra-

wy przed cisnącemi się do nich myszami, gąsienicami, mrówkami i tym podobnemi owadami.

Otóż chcąc im się przysłużyć Amerykanin Lamb, wynalazł podstawkę opartą na przyrodzonym tym zwierzątkom wstręcie do przebywania wody. Na trójnogu z wystającym w środku słupkiem umieszczone jest naczyńko okrągłe, w które nalewa się woda. Na tymże słupku u góry umieszczone jest kółko, na którym stawia się talerz z przedmiotem, który od owadów zabezpieczyć chcemy. Tym sposobem owad do przedmiotu nie może się inaczej dostać, jak tylko przekraczając tę wodną kąpiel. Cały przyrząd eleganckiego kształtu jest z lanego żelaza, na czarno upokostowanego, i waży jeden funt, lubo wyrabiany jest i w większych rozmiarach. Służyć on także może i do innych użytków, n. p. do położenia na nim naczynia prosto z blachy gorącej wziętego, aby nakrycia stołowego nie zanieczyścić.

— **Nowa polewa bez ołowiu na ordynaryjne garnki.** Wiadomo, że zwyczajne garnki służące do gotowania w gospodarstwie domowém polewane są szkliwem pochodzącém z mieszaniny z roztopionych ołowianych związków (glejty ołowianej, żółtej lub białej) z glinką, piaskiem i t. d. Wirtembergskiej centralnej komisji handlowo-przemysłowej należy się zasługa, że licznemi swemi poszukiwaniami zwróciła na nowo uwagę publiczności na szkodliwe zdrowiu skutki zwykłej polewy garncarskiej. Liczne sumiennie wykonane doświadczenia potwierdziły od dawna znane fakta, że niektóre płyny, soki owocowe i octem zaprawione potrawy podczas gotowania lub przez dłuższe stanie w takich naczyniach rozpuszczają w sobie polewę i tym sposobem bardzo naturalnie potrawy w garnkach będące zatruwają się. Użycie związków ołowianych do składu polewy na tém głównie się zasadza, że mieszaniny te zawierające ołów, bardzo łatwo się topią, przyczém mało materjału spalnego wymagają; że dalej równo z gliną na zwyczajne garnki używaną w gorącu się rozszerzają a podczas gotowania nie odstają, innemi słowy, że polewy te ten sam stopień rozszerzalności posiadają co masa garncarska.

Jeżeli więc zadanie ze względu na zdrowie słusznie bywa stawiane i wynalezienia polewy nie mieszczącej ołowiu w sobie, ma być rozwiązane, to ta nowa polewa musi wszystkie pomienione przez nas własności bez ich szkodliwości posiadać, lecz próby w tym celu dotąd robione nic stanowczego nie wydały. Doświadczenia bowiem do tego celu prowadzące muszą w garncarskiej fabryce a nie w pracowni chemicznej być wykonane. Pomimo tego podajemy tutaj następujący środek do wypróbowania:

Polewa bez ołowiu na ordynaryjne garnki możeby się dała z krzemianu niedokwasu sodu lub potasu i boranu wapna uzyskać. Polewa ta mogłaby także wprost z rozczynu szkła wodnego zmięszanego z południowo-amerykańskim w naturze pojawiającym się boranem wapna być sporządzoną.

Tylko na wielki rozmiar przedsięwzięte i dla każdego gatunku gliny szczegółowo zastosowane doświadczenia o dobroci tej mięszaniny rozstrzygać mogą.

Odpowiedzi.

Panu G. B. w O.... Co do żądanych objaśnień do szkła wodnego i farb ziemnych, radzimy zgłosić się do fabryki szkła wodnego W. Mascha w Pradze, Karolinenthal, Rochan'sche Insel. Machinka atmosferyczna do robienia masła nie jest nam znaną, prosimy o podanie źródła, gdzie Pan o niej wyczytał, a wówczas będziemy mogli udzielić bliższych szczegółów.

Panu W. Z. w L.... Czyszczona nafta podobnie jak olej solarowy traci swój przykry zapach, dodawszy doń małą ilość podchlorynu wapna (*Chlorkalk*) i przez 2 do 3 dni zostawiając ją w spokojności; po osadzeniu się chlorku wapna zlewa się czysta nafta. Przez to nabiera ona zapachu eterycznego, a nie traci bynajmniej na świetlności.

Panu H. K. w B.... Zapytywaliśmy w tutejszym urzędzie pocztowym, lecz prenumerata Pańska nie nadeszła; prosimy reklamować we właściwym urzędzie pocztowym, a tymczasem Gazetę naszą Panu przesyłamy.

INSERATY.

Redaktor odpowiedzialny Władysław Rozwadowski Prof. Inst. Techn. — W Drukarni c. k. Uniw. Jag. pod zarządem Konst. Mańkowskiego.